

Inspektion av utbildningen vid den fristående gymnasieskolan Marina Läroverket i Danderyd

1 Inledning

Utbildningen vid fristående gymnasieskolor står enligt 9 kap.13 § skollagen under tillsyn av Statens skolverk. Skolverket skall också enligt sin instruktion granska kvaliteten i skolväsendet. Med anledning av detta har en inspektion genomförts vid Marina Läroverket i Danderyds kommun.

Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 2002. Inspektionen har bestått av dokumentstudier och besök på skolan den 26 och 27 oktober 2005 utfört av undervisningsrådet Ingela Gullberg och experten Ulf Lindberg. Intervjuer har genomförts med rektorn, skolsköterskan, elevrådet och representanter för lärare, elever och föräldrar samt styrelsen.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Danderyds kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Enligt skolinspektören har kommunen utnyttjat sin rätt till insyn. Skolan deltar även i de kommunala uppföljningar som görs. Enligt skolinspektören i Danderyds kommun fungerar Marina Läroverket väl.

Skolverkets inspektion har inriktats på att kontrollera att skolans utbildning uppfyller kraven för att vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner enligt 9 kap. 8 § skollagen och 2 kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor samt att utbildningen är avgiftsfri i enlighet med 9 kap. 10 § skollagen. Inspektionens uppgift är att klargöra om och hur väl verksamheten fungerar i förhållande till bestämmelserna i skollagen och andra författningar. Den rättsliga regleringen framgår av bilaga 1.

Alla faktauppgifter i rapporten är – förutom då annat anges – hämtade ur insänt material, från skolans hemsida eller lämnade av skolledningen. Huvudmannen för Marina Läroverket har tagit del av och givits möjligheter att lämna synpunkter på rapportens faktadel.

2 Allmänna förutsättningar för verksamheten

2.1 Skola

Marina Läroverket i Danderyd är en fristående gymnasieskola som i Skolverkets beslut den 25 oktober 2001 (dnr 44-2001:1567) förklarades berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner och ställdes under statlig tillsyn från och med bidragsåret 2002. Beslutet avsåg utbildning på fem program motsvarande naturbruksprogrammet, fordonsprogrammet (inriktning marinteknik), samhällsveten-

2006-01-31
2 (17)
Dnr 54-2005:2333

skapsprogrammet (inriktning ekonomi), naturvetenskapsprogrammet (inriktning naturvetenskap) samt teknikprogrammet (inriktning marin).

I bidragshänseende är programmen hänfödda till de nationella programmen naturbruksprogrammet, fordonsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

Skolan ändrade i samband med läsårsstarten 2002/03 inriktning på samhällsvetenskapsprogrammet till "ledarskap och kommunikation". Naturbruksprogrammet fick vid samma tillfälle inriktning "marinbiologi". Skolverket anmodade i samband med detta huvudmannen att inkomma med uppgifter för att kunna bedöma om förändringarna låg inom ramen för den redan beviljade rätten till bidrag.

Marina läroverket erbjuder för närvarande utbildning motsvarande naturbruksprogrammet (inriktning marinbiologi), fordonsprogrammet (inriktning marinteknik) och samhällsvetenskapsprogrammet (inriktning ledarskap och kommunikation). Huvudmannen har redovisat program mål för respektive utbildning.

Utbildning motsvarande naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet erbjuds inte.

2.2 Huvudmannens rättskapacitet

Huvudman för Marina Läroverket i Danderyd är Klart Skepp Marinteknik AB med organisationsnummer 556516-0669.

Enligt huvudmannens bolagsordning skall bolaget "bedriva marin utbildning, båtvarv, sjöfart, vandrarhem och restaurang samt därmed förenlig verksamhet".

2.3 Stabilitet

Ekonomi

Skolverket har tagit del av årsredovisningen för Klart Skepp Marinteknik AB för räkenskapsåret 1 juli 2003 till och med den 30 juni 2004.

Enligt bolagets resultaträkning gjordes ett positivt resultat på cirka 5 procent av årsomsättningen. Verksamhetsårets vinst har överförts i ny räkning tillsammans med den balanserade vinsten från föregående verksamhetsår. Resultatet ligger helt i linje med företagets övergripande mål som är att den löpande verksamheten skall generera minst 5 procent ekonomiskt överskott som återinvesteras i verksamheten.

Huvudmannen har även uppvisat en balanserad budget för läsåret 2005/06.

Årsredovisningen och räkenskaperna har granskats och godkänts av auktoriserad revisor.

Elevantal

Marina Läroverket hade vid inspektionsbesöket 339 elever med följande fördelning på klasser och program:

Program	År 1	År 2	År 3	Totalt
Naturbruksprogrammet	63	58	34	155
Fordonsprogrammet	32	31	25	88
Samhällsvetenskapsprogrammet	32	33	31	96
SUMMA	127	122	90	339

Enligt elevprognosen planerar Marina Läroverket att även läsåret 2006/07 ta in två klasser på naturbruksprogrammet i årskurs 1. Detta medför att skolan från och med läsåret 2006/07 och framåt kommer att ha cirka 370 gymnasieelever.

Eleverna är i huvudsak folkbokförda i Stockholm, Waxholm, Täby, Österåker, Danderyd och Sollentuna. Cirka 15 elever kommer från kommuner längre bort och några av dessa bor inackorderade på studieorten under veckorna. Totalt har skolan elever från 33 olika kommuner.

Könsfördelningen på skolan som helhet är relativt jämn, utom på fordonsprogrammet där endast 6 av 88 elever är kvinnor.

2.4 Principer för intagning

Intagningen till Marina Läroverket görs av den kommunala intagningsenheten i Stockholm efter samma regler som gäller för de kommunala gymnasieskolorna.

Varje läsår har 2-3 elever tagits in på fri kvot med hänvisning till särskilda skäl. Enligt rektor har det hittills handlat om elever med utländska betyg eller läs- och skrivsvårigheter.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för föregående läsår har intagningspoängen successivt höjts på samtliga program alltsedan skolan startade. Höstterminen 2004 var det genomsnittliga meritvärdet för de elever som tagits in 202 poäng på fordonsprogrammet, 274 poäng på samhällsvetenskapsprogrammet och 276 poäng på naturbruksprogrammet.

2.5 Skolhälsovård

Marina Läroverket har en egen skolsköterska som finns på skolan fyra dagar i veckan. Hon genomför hälsokontroller och hälsosamtal med samtliga elever. Skolsköterskan ingår även i skolans elevvårdsteam som förutom skolsköterskan består av rektor och biträdande rektor. Skolsköterskan deltar vid behov i elevvårdskonferenser.

Skolläkare finns på skolan en dag i månaden. Enligt skolsköterskan bedrivs skolhälsovård i högre omfattning än vad som regleras i skollagen eftersom det är av yttersta vikt att elevernas hälsotillstånd är klarlagt inför långseglingarna. Såväl skolsköterskan som skolläkaren deltar ibland på seglingarna. Det har enligt skolsköterskan hänt att någon elev inte kunnat delta i seglingar p.g.a. sjösjuka eller sjukdom, men då har skolan anordnat undervisning på hemskolan.

Av skolans informationsmaterial framgår att eleven skall ha ett godkänt "Läkarintyg för sjöfolk" enligt de krav som ställs av Sjöfartsverket för att kunna delta fullt ut i långseglingarna. Om en elev p.g.a. något sjukdomstillstånd inte blir godkänd för ett sådant intyg anordnas undervisning på hemskolan så att eleven ändå får en fullständig utbildning.

2.6 Avgiftsfri utbildning

Marina Läroverket tar inte ut några avgifter förutom en självkostnadsersättning om 75 kronor per dag i samband med de seglingar som ingår i utbildningen. Under sina tre år på Marina Läroverket gör eleverna skärgårdsseglingar på 1-5 dygn, sommarseglingar på cirka 16 dygn samt långseglingar till bl.a. Medelhavet på 21-39 dygn.

Beloppet om 75 kronor har skolan tagit fram med hjälp av Konsumentverkets beräkningar för skäliga levnadskostnader för tonåringar. Avgiften skall täcka livsmedel, hygienartiklar och förbrukningsmaterial. Lunchkostnaden för skoldagar under seglingarna är inte inräknade då skolan står för denna kostnad.

Enligt huvudmannen motsvarar självkostnadsersättningen den kostnad familjen skulle ha haft för sin ungdom om hon/han varit hemma och gått i skolan på vanligt vis.

De intervjuade eleverna och föräldrarna menar att avgiften är att betrakta som obetydlig om man sätter den i relation till de kostnader som familjen har att bära när eleven bor hemma. De tror inte att självkostnadsersättningen täcker skolans egentliga kostnader eftersom det inte snålas på något under seglingarna.

2.7 Bedömning

Skolverket bedömer att Marina Läroverket uppfyller de allmänna förutsättningar som krävs för fortsatt bidragsberättigande.

3 Kunskaper och färdigheter

3.1 Skolans organisation och ledning

Styrelsen för Marina Läroverket utgörs av sju personer, varav fyra är direkt engagerade i skolans verksamhet. Rektor och ekonomichefen deltar ibland som adjungerade på styrelsens möten.

Rektor för Marina Läroverket anställdes 2002. Han är utbildad ämneslärare i samhällskunskap och psykologi och har därtill läst in ett antal poäng i bl.a. historia och religion. Han har arbetat som lärare i Österåkers kommun i 21 år innan han anställdes som rektor på Marina Läroverket.

Marina Läroverket har en "liten ledningsgrupp" bestående av rektor, tre biträdande rektorer (motsvarande 1.55 heltidstjänster) samt ekonomichefen. I skolledarnas tjänster ingår även undervisning och studievägledning. Den "lilla ledningsgruppen" fattar beslut på principnivå och bereder ärenden till "stora ledningsgruppen" som i sin tur består av rektor, de biträdande rektorerna, tre utbildningsledare (en för varje program), ekonomichef och studierektorn för den vuxenutbildning som också bedrivs på skolan. Den stora ledningsgruppen beslutar i huvudsak på verksamhetsnivå och har i uppgift att samordna verksamheten i stort. Bägge dessa ledningsgrupper träffas en gång i veckan. Samtliga intervjugrupper var nöjda med skolledningen även om flera lärare framförde att ansvarfördelningen är otydlig. Det är framför allt de biträdande rektorernas respektive ansvarsområden som upplevs som oklara. Flera lärare menade även att skolan hade en "alltför stor överbyggnad", att organisationen var "ovanligt hierarkisk" och det var "långa beslutsvägar".

Skolans personal är indelad i fem arbetslag - ett för vart och ett av de tre programmen, ett administrativt arbetslag samt ett för skolledningen. Lärarnas arbetslag träffas en gång i veckan. Det hålls även kortare personalmöten av informationskaraktär en gång i veckan. En gång i månaden anordnas arbetslagsövergripande ämneskonferenser, pedagogiska möten eller arbetsplatsträffar för hela personalen.

De tre utbildningsledarna leder varsitt arbetslag och ansvarar därtill för utbildningen på respektive program. Utbildningsledarna tjänstgör även som undervisande lärare. Skolans uttalade avsikt är att arbetslagen skall vara självgående i så stor utsträckning som möjligt avseende exempelvis tjänstefördelning, schemaläggning, lokaler och budget. Utbildningsledarna fungerar även som lärarnas närmsta chef och har därigenom medarbetar- och lönesamtal med de lärare som ingår i det egna arbetslaget. De intervjuade lärarna var mycket nöjda med sina utbildningsledare. De pekade i och för sig på svårigheter med att ha en lärarkollega som närmsta chef, men samtidigt upplever lärarna att det finns stora fördelar med att ha chefen direkt i verksamheten. Några lärare menade att utbildningsledarna har en orimlig arbetsbelastning eftersom skolan valt att delegera så stor del av ansvaret till dem och att de parallellt med sitt ledningsuppdrag skall tjänstgöra som lärare.

Skolans elever är indelade i 11 klasser med 25-34 elever i varje. Det finns en klass i varje årskurs på fordons- och samhällsvetenskapsprogrammet. På naturbruksprogrammet finns två klasser i årskurs 1 och 2.

Varje klass på skolan har två mentorer med uppgift att hjälpa och stödja eleverna i sina studier. Mentorn och eleven följer tillsammans upp den individuella studieplanen och närvaron. Mentorn är även den som informerar klassen om aktualiteter på skolan.

De intervjuade föräldrarna uttryckte sig i positiva ordalag om skolans ledning och menade att de alltid finns tillgängliga och är mottagliga för allehanda synpunkter. De intervjuade eleverna var särskilt nöjda med att rektor är synlig på skolan och att han tar eleverna på allvar.

3.2 Lärarkompetens

Enligt lärarförteckningen tjänstgör 28 lärare på skolan motsvarande 20,87 heltidstjänster. Lärartätheten är följaktligen 6,2 lärare på 100 elever vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som läsåret 2004/05 var 6,8 lärare på 100 elever.

Under de månader som seglingarna genomförs har skolan ytterligare 12 heltidsanställda personer.

18 av de 28 lärarna har ämneslärarutbildning. Övriga lärare har mycket god ämnes-teoretisk kompetens och erfarenhet av att ha arbetat inom yrkesområden som kräver kunskap i de kurser som ingår i deras lärartjänst.

Undervisningen i kärnämnen bedrivs i allmänhet av lärare med utbildning för den undervisning de bedriver. Ett tydligt undantag utgörs dock av undervisningen i matematik A-C där tre av fem lärare saknar utbildning i ämnet.

Marina Läroverket har upprättat en omfattande och detaljerad kompetensutvecklingsplan för sin personal. Kompetensutvecklingsplanen är direkt kopplad till de prioriterade områdena i arbetsplanen. För den enskilde läraren har totalt 104 timmar fördelats på följande sätt: 55 timmar är centralt styrd, 24 timmar styrs av arbetslaget gemensamt och 25 timmar förfogar den enskilde läraren över själv. Individuella fortbildningsplaner upprättas.

De intervjuade lärarna trivs mycket bra på skolan även om de upplever att arbetsbelastningen tidvis är hög. I lärartjänsterna ingår att delta på långseglingarna vilket både ses som ”fantastiska upplevelser” och ”ett stressmoment som ställer stora krav på planering och framförhållning”.

Läraromsättningen på Marina Läroverket är låg.

De intervjuade eleverna och föräldrarna är mycket nöjda med skolans lärare. De beskrivs som ”engagerade eldsjälar med stor kompetens”. Eleverna känner att lärarna är seriösa och prioriterar kunskapsmålen. Relationerna mellan elever och lärare är i allmänhet mycket goda och eleverna känner att de behandlas med stor respekt och att ”man behandlas som en vuxen bland vuxna”.

3.3 Lokaler och utrustning

Marina Läroverket ligger i Stocksunds hamn, en mil norr om Stockholm city. Skolan består av flera byggnader som ligger alldeles vid kajen mot saltsjön. Eleverna på naturbruksprogrammet har sin hemvist på en bostadspråm i hamnen och de båtar och fartyg som används i undervisningen ligger förtöjda bredvid.

Enligt rektor är inte skolans lokaler fullt ut ändamålsenliga för närvarande. Det är trångt om utrymmet och det saknas bl.a. en tillräckligt stor samlingslokal. Marina Läroverket kommer under vårterminen 2006 att flytta in i en ny skolbyggnad som uppförs av Danderyds kommun i direkt anslutning till nuvarande skolområde. Tanken är att elever från samtliga program då skall ha delar av sin undervisning i de nya lokalerna.

I skolans nuvarande lokaler finns hemklassrum för alla klasser, grupprum, verkstäder samt båthall. Det finns även laborationssalar i fysik, kemi och biologi samt en datasal. Totalt finns det 52 datorer utplacerade i klassrum, datasalar, grupp- och uppehållsrum. Eleverna i årskurs 2 och 3 på naturbruksprogrammet disponerar egna bärbara datorer (96 stycken). De andra programmen disponerar 15 bärbara lånedatorer vardera.

De intervjuade eleverna och föräldrarna tycker att det finns god tillgång till läromedel av olika slag. Även de intervjuade lärarna är mycket nöjda och menar att skolans solida budget möjliggör inköp av alla läromedel som behövs. Rektor önskar dock att eleverna på fordonsprogrammet i högre utsträckning skall få arbeta med nya båtmotorer istället för bilmotorer.

Lunchen serveras på Stocksunds Hamnkrog som ligger i direkt anslutning till skolan. Restaurangen fungerar även som kafeteria för såväl skolans elever som allmänheten.

3.4 Undervisningens innehåll och arbetsformer

Marina Läroverket följer läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf94). De tre program som skolan erbjuder är i huvudsak sammansatta av nationella kurser. Programmal har utarbetats för var och en av de tre utbildningarna som erbjuds.

Fordonsprogrammet med inriktning marinteknik består av kärnämnen (750p), karaktärsämnen och projektarbete (600p), inriktning (850p) och individuellt val (300p). Karaktärsämneskurserna är samma som ingår i det nationella fordonsprogrammet. Inriktningskurserna är i likhet med kärnämneskurserna och karaktärsämneskurserna obligatoriska för alla elever. De kurser som ingår i inriktningen är praktisk båtkunskap A och B, navigation A och B, fritidsbåsteknik A, marinmotorteknik A, maskinbefälsexamen klass VIII samt marinelektronik.

Samhällsvetenskapsprogrammet med inriktning ledarskap och kommunikation består av kärnämnen (750p), karaktärsämnen och projektarbete (900p), inriktning (750p) och individuellt val (100p). Karaktärsämneskurserna är samma som ingår i det nationella samhällsvetenskapsprogrammet. Inriktningskurserna är i likhet med kärnämneskurserna och karaktärsämneskurserna obligatoriska för alla elever. De kurser som ingår i inriktningen är pedagogiskt ledarskap, kommunikation, arbetsätt och lärande, företagsekonomi A, projekt och företagande, psykologi B, datorkunskap, arbetsmiljö och säkerhet, organisation och ledarskap, samhällskunskap B, retorik samt religion B.

Naturbruksprogrammet med inriktning marinbiologi består av kärnämnen (750p), karaktärsämnen och projektarbete (550p) samt inriktningskurser (1200p). Karaktärsämneskurserna är samma som ingår i det nationella naturbruksprogrammet. Samtliga kurser är obligatoriska för alla elever, vilket innebär att det inte återstår något utrymme för individuella val av kurser. De kurser som ingår i inriktningen är biologi A och B, engelska B, fartygsbefälsexamen klass VIII, fysik A, historia A, kemi A och B, marinekologi, matematik B, C och D, moderna språk samt zoofysiologi. Skolan erbjuder även fysik B som garanterat valbar tilläggskurs.

Marina Läroverket har 14 egna kurser. Styrelsen för utbildningen har fastställt kursplaner och betygskriterier för dessa kurser. Huvudmannen uppmärksammades vid inspektionsbesöket på att retorik finns som en nationell kurs.

Skolan har inte bearbetat och konkretiserat de nationella kursplanerna och betygskriterierna. Vissa lärare har på egen hand gjort förtydliganden på några kurser, men inget gemensamt arbete har ännu lagts ner på detta. De intervjuade lärarna ser detta som ett utvecklingsområde.

Individuella studieplaner utarbetas för alla elever. Den utgår från respektive utbildnings poängplan och blir individuell med de val eleven gör. Enligt eleverna är dock inte de individuella studieplanerna särskilt levande dokument eftersom valmöjligheterna på Marina Läroverket är begränsade.

I Marina Läroverkets verksamhetsplan anges helhetssyn, delaktighet och ansvar som ledord för skolans undervisning. Skolans strävar efter att integrera teoretiska och praktiska moment så mycket som möjligt på alla programmen. Utbildningarna skall vidare stimulera kunskapssökande och ansvarstagande. Arbetssätt, arbetsformer och examinationer anpassas till detta. Tanken är att eleverna skall utvecklas på ett självständigt sätt, samtidigt som samarbetsförmågan och att arbeta i grupp tränas. De intervjuade eleverna kände igen denna beskrivning av skolans arbetssätt och menade att undervisningen i praktiken lever upp till målsättningarna i verksamhetsplanen.

Skolan eftersträvar att ha längre lektionspass med möjlighet till fördjupning och reflektion. Arbetslagen på de olika programmen har lagt upp det lite olika, men grundprincipen är densamma. Undantaget från denna princip är moderna språk och matematik eftersom lärarna anser att språken behöver kortare och fler inläringstillfällen och att eleverna tycker att det är svårt att koncentrera sig på matematik under en hel för- eller eftermiddag.

De intervjuade eleverna uppskattar att skolan strävar efter att ämnesintegrera. Exempel på detta är att verkstadshandböcker läses på engelska och att svenska och matematik integreras i verkstadsämnena. Skolan genomför även temaveckor. Till exempel åker eleverna på fordonsprogrammet till Volvo Pentas marinmotortillverkning i Skövde. Under resan vävs moment in från de praktiska kurserna inom motorteknik samt svenska, samhällskunskap och data. Under resan besöker man Karlsborgs fästning och stopp görs utmed Göta Kanal.

Skolans marina profil innebär att delar av undervisningen inom alla utbildningar äger rum på fartyg och i marin miljö. Under sina tre år på skolan seglar eleverna sammanlagt cirka 8 veckor såväl i Östersjön som på Atlanten eller i Medelhavet. Eleverna deltar då i framförandet av fartyget, går vakt, navigerar och lagar mat. Det bedrivs även omfattande undervisning i kärn- och/eller karaktärsämnen ombord under ledning av medföljande ämneslärare. När fartyget ligger i hamn görs studiebesök som knyter an till undervisningen i olika ämnen.

Eleverna på naturbruksprogrammet genomför under seglingarna delar av de kurser som ligger till grund för programmets arbetsplatsförlagda utbildning. Seglingen utgör för dessa elever en del av den 15-17 veckors APU som ingår i programmet. Återstoden av APU:n förläggs till olika företag, myndigheter eller organisationer som har kopplingar till det marinbiologiska området på ett eller annat sätt. Eleverna på fordonsprogrammet genomför hela sin APU på företag inriktade på marinteknik. Enligt rektorn erbjuds många av eleverna på fordonsprogrammet, efter avslutad utbildning, anställning på företag där de gjort sin APU. De intervjuade eleverna var nöjda med sin APU.

Marina Läroverket har innevarande läsår ingen elev som skall läsa svenska som andraspråk. Ingen elev har heller behov av modersmålsundervisning.

3.5 Skolans resultat och betygssättning

Skolan har sammanställt resultaten från de nationella proven läsåret 2004/05. Resultaten redovisas i nedanstående tabell:

Kurs	Antal elever	Ej deltagit	IG	G	VG	MVG
Engelska A	112	4	2 (1,8%)	22 (19,6%)	49 (43,8%)	39 (34,8%)
Engelska B	58	4	1 (1,7%)	14 (24,1%)	23 (39,7%)	20 (34,5%)
Matematik A	82	9	0 (0%)	11 (13,4%)	43 (52,4%)	28 (34,1%)
Matematik B	21	9	0 (0%)	18 (85,7%)	2 (9,5%)	1 (4,8%)
Matematik D	27	7	3 (11,1%)	15 (55,5%)	5 (18,5%)	4 (14,8%)
Svenska B	83	6	3 (3,6%)	28 (33,7%)	34 (41%)	18 (21,7%)

Rapport

2006-01-31
10 (17)
Dnr 54-2005:2333

Skolan har även gjort en sammanställning av de betyg som satts i ovanstående kurser. Resultaten redovisas i nedanstående tabell:

Kurs	Antal elever	IG	G	VG	MVG
Engelska A	83	3 (3,6%)	15 (18,1%)	39 (47%)	26 (31,3%)
Matematik A	85	0 (0%)	14 (16,5%)	39 (45,9%)	32 (37,6%)
Matematik B	31	0 (0%)	26 (83,9%)	4 (12,9%)	1 (3,2%)
Matematik D	32	9 (28,1%)	11 (34,4%)	7 (21,9%)	5 (15,6%)
Svenska B	88	5 (5,7%)	27 (30,7%)	37 (42%)	19 (21,6%)

För att lärarna skall känna sig säkra på sina bedömningar genomförs kontinuerliga samtal i personalgruppen och i arbetslagen. Det anordnas även ”pedagoja” vilket innebär lag- och ämnesövergripande pedagogiska samtal mellan all pedagogisk personal på skolan en gång i månaden.

Av intervjuerna med såväl lärare som elever framkom viss osäkerhet kring bedömningar. Frågan om det skall vara samma kravnivåer för ett visst betyg på olika program restes. Några av eleverna uttryckte att lärarna ställer olika höga krav för ett visst betyg på en kurs beroende på vilket program eleverna läser.

Marina Läroverket avser att innevarande läsår ha kontakt med andra närliggande gymnasieskolor för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning enligt arbetsplanen för innevarande läsår.

Enligt de intervjuade eleverna går lärarna alltid igenom mål och betygskriterier i samband med kursstarterna. Trots detta framgår av elevenkäterna att många elever önskar tydligare information om mål och betygskriterier.

I november och april får eleven skriftliga omdömen i varje pågående kurs. Dessa skickas hem med eleverna för underskrift av förälder. I anslutning till att omdömen ges anordnas utvecklingssamtal med elev och föräldrar.

Betygssättning genomförs av ansvarig lärare efter avslutad kurs och rapporteras till eleven direkt efter avslutad kurs och skriftligen varje läsår. Eleven får efter varje läsår ett samlat betygsdokument innehållande betygssatta kurser.

Prövning erbjuds veckan före skolstart i augusti och efter sportlovet.

3.6 Bedömning

Skolverket bedömer att Marina Läroverket mycket väl lever upp till kravet på att utbildningen skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar vad gymnasieskolan skall förmedla.

Skolan bör dock bearbeta och konkretisera de nationella kursplanerna och betygskriterierna för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Skolan bör även sträva efter att i ämnet matematik i högre grad använda lärare med en utbildning avsedd för den undervisning de bedriver.

4 Allmänna mål och värdegrund

4.1 Skolans mål och värdegrund

Marina Läroverket följer Lpf-94 och de nationella kursplanerna.

I skolans verksamhetsplan beskrivs skolans vision och grundsyn. Visionen är att:

”Marina Läroverket ska vara väl känt och ledande i landet inom sitt utbildningsområde. Vi ska erbjuda våra studerande ett lärande med världen och våra segelfartyg som klassrum. Marina Läroverket ska vara en plats för möten som utmanar och berör, utvecklar och lär för livet”.

Grundsynen är som följer:

”Varje människa har lika värde. Alla människor i alla möten har något att tillföra varandra vilket ger möjlighet för ett ständigt växande och kontinuerlig utveckling. Det gäller att skapa bästa möjliga förutsättningar för dessa möten och relationer. Att kunskap och relationer förstärks genom praktiskt och teoretiskt samarbete blir en självklarhet. Respekt för varandra och en strävan att allas behov skall behandlas likvärdigt”.

För att åstadkomma detta bedrivs redan från början av årskurs 1 ett medvetet värdegrundsarbete. Skolan bedriver i läsårsupptakten olika aktiviteter för att eleverna snabbt skall lära känna varandra och bli trygga i gruppen. Som exempel angavs att skolans personal och elevrådet tillsammans arrangerar en ”inspark” för alla elever i årskurs 1 under första skolveckan. Arrangemanget har kommit att ersätta den s.k. ”nollning” som sker på många andra skolor.

I klasserna bedrivs kontinuerligt värdegrundsarbete dels inom ramen för den ordinarie undervisningen, dels på mentors- och klassrådstid. De intervjuade eleverna och föräldrarna var nöjda med skolans värdegrundsarbete, även om eleverna menade att det inte bedrivs i lika hög utsträckning på naturbruks- och fordonsprogrammet som på samhällsvetenskapsprogrammet. Eleverna känner sig i allmänhet trygga i sina respektive klasser och tycker att det råder en ”respektfull atmosfär” på skolan som helhet. De menar dock att skolan borde arbeta mer för att skapa sammanhållning mellan de olika programmen. De upplever att det finns fördomar och

rivalitet mellan programmen som skolan skulle kunna komma till rätta med genom att anordna mer samarbete och fler aktiviteter över programgränserna.

Samtliga intervjugrupper framhöll seglingarna som viktiga inslag i värdegrundsarbetet. Den sammanhållning och gemenskap som växer fram under veckorna till sjöss gör att eleverna blir trygga i relationerna till varandra och de medföljande lärarna, något som de sedan har nytta av under hela studietiden.

4.2 Skolans arbete mot kränkande behandling och för jämställdhet

Marina Läroverket har upprättat en skriftlig handlingsplan mot mobbning och kränkande behandling där skolan redogör för vilka åtgärder som vidtas vid förekomst av kränkande behandling.

Enligt samtliga intervjugrupper har skolan ett väl fungerande arbete mot kränkande behandling. Vid förekomst av mobbning eller annan kränkande behandling tar lärarna direkt itu med problemet. Skolan har även elevstödjare i de olika klasserna. Elevstödjarna (tillika elevskyddsombuden) bildar tillsammans organet "Ventilen" som fungerar som ett "känslspröt" när det gäller arbetsmiljön på skolan och informerar elevvårdsteamet om kränkningar förekommer. "Ventilen" arbetar även med trivselsfrågor och arrangerar gemenskapsfrämjande aktiviteter i ett förebyggande syfte.

Marina Läroverket har utarbetat en jämställdhetsplan. Målen i denna beaktas till exempel vid nyanställningar av personal. Enligt rektor har skolan som ambition att anställa kvinnliga besättningsmän som kan fungera som förebilder på seglingarna. Skolan försöker även på olika sätt uppmuntra flickor att söka fordonsprogrammet.

4.3 Elevernas ansvar och inflytande

Enligt skolans informationsmaterial ses elevernas inflytande och ansvar i skolan som en mycket viktig faktor för framgångsrikt lärande.

Vid Marina Läroverket finns elevrådet "Bryggan" som består av en representant från varje klass. Representanten har i uppgift att framföra klassens åsikter på mötena och återrapportera till klassen. Det är även denna elev som skall förse klassen med aktuell information om vad som händer på skolan. Elevrådet har tidigare inte varit så aktivt, men från och med förra läsåret har verksamheten intensifierats. Elevrådet har en egen budget.

I varje klass utses även ett elevskyddsombud som även skall fungera som kamratstödjare. Gruppen kallas, som nämnts tidigare, "Ventilen". Tre av eleverna från "Ventilen", en från varje program, ingår i skolans arbetsmiljögrupp som leds av rektor. Ordförande för "Ventilen" ingår även i elevrådet.

Vid inspektionsbesöket träffade Skolverket några elever från elevrådet för ett samtal kring elevernas ansvar och inflytande på skolan. De upplever att skolledningen lyssnar och tar till sig elevernas synpunkter. De menar att det finns stora möjlighe-

ter att påverka skolan och skolarbetet, men att man inte alltid hinner engagera sig så mycket som man skulle vilja. Eleverna menade dock att möjligheterna till elevinflytande varierar mellan programmen. Störst inflytande har eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet och minst har eleverna på naturbruksprogrammet. De antog att detta till största del beror på kursernas innehåll och upplägg.

4.4 Allsidighet och saklighet i undervisningen

Undervisningen utgår från läroplanen och de nationella kursplanerna. Eleverna har tillgång till läromedel av olika slag. Eleverna har via sina datorer tillgång till internet. Skolan har ett eget bibliotek med uppslagsverk, faktaböcker och skönlitteratur. Det förekommer även att eleverna besöker det kommunala biblioteket.

4.5 Elever i behov av särskilt stöd

Enligt rektor och lärare har Marina Läroverket cirka 15 elever i behov av särskilt stöd. För dessa elever upprättas åtgärdsprogram.

Skolan kan erbjuda olika former av särskilt stöd. Ibland bedrivs undervisning i halvklass vilket gör det möjligt för läraren att ägna mer tid åt elever som behöver stöd. Några elever har elevassistent. Det finns även avsatt resurstid för eleverna på naturbruksprogrammet. Eleverna kan där få stöd i ämnena matematik/kemi/fysik/biologi och språk med arbetslagets lärare.

Marina Läroverket har även en läs- och skrivstudio benämnd ”Alpha – alternativ väg till kunskap”. Studion bemannas av en svensklärare som ägnar 20 procent av sin tjänstgöring åt detta. Till ”Alpha” kommer såväl ”fasta” elever som har detta inskrivet i sina respektive åtgärdsprogram, som ”drop-in” elever som av en eller annan anledning behöver lite extra hjälp.

Marina Läroverket har ingen lärare med specialpedagogisk kompetens. Svenskläraren som bedriver verksamheten i ”Alpha” har deltagit i en del kurser för att bättre kunna tillgodose elevernas skiftande behov.

Marina läroverket har ett elevvårdsteam som består av rektor, skolsköterskan och biträdande rektor. Elevvårdsteamet träffas varje vecka. Till dessa träffar är all personal och elever välkomna med sina elevvårdsfrågor. Vid behov kallas elev med föräldrar till elevvårdskonferens där en individuell åtgärdsplan upprättas.

De intervjuade eleverna, föräldrarna och lärarna är nöjda med det stöd som skolan erbjuder. Eleverna tyckte att det var lätt att avtala tid med lärarna för att få extra stöd. Någon lärare uttryckte dock att det vore önskvärt att få tillgång till specialpedagogisk handledning eller motsvarande för att därigenom få fler ”verktyg” i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

4.6 Skolans kontakter med hem, samhälle och arbetsliv

Enligt skolans informationsmaterial inbjuds föräldrar till elever under 18 år till utvecklingssamtal en gång per termin. Elevernas individuella studieplan ligger till grund för samtalen. Enligt de intervjuade föräldrarna fungerar utvecklingssamtalen bra. Några föräldrar var dock osäkra på om skolan verkligen anordnar utvecklingssamtal varje termin. En förälder sade att skolan endast bjudit in till ett utvecklingssamtal trots att eleven nu gick i årskurs 3.

Huvudmannen har i samband med faktagranskningen av föreliggande rapport framfört att skolan ändrat sina rutiner så att föräldrar numera bjuds in till utvecklingssamtal på hösten i årskurs 1 och 2. Föräldrar till elever som är över 18 år är välkomna att delta i samtalen om eleven så önskar. Tidigare bjöds föräldrar in endast till första utvecklingssamtalet, enligt uppgift från huvudmannen.

Skolan inbjuder även alla föräldrar till elever i årskurs 1 till föräldramöten. Information läggs även ut kontinuerligt på skolans hemsida så att föräldrarna kan ta del av den.

Inför seglingarna ges föräldrarna särskild information. Under seglingarna hålls daglig kontakt med föräldrarna via e-post.

De flesta föräldrarna som Skolverket talade med ansåg att skolans kontakter med hemmen fungerar väl. De uppskattade särskilt att man som förälder alltid känner sig välkommen till skolan och att man blir väl bemött.

En förälder var dock kritisk och menade att skolan inte har fungerande informationskanaler när studierna inte fungerar som de skall. Skolan har exempelvis inte reagerat på att föräldrar inte undertecknat IG-varningar. Information om studieresultaten har därmed i vissa fall inte nått hemmen. Skolan har inte heller fungerande rutiner för prövning för elever som inte har uppnått betyget Godkänd, menade föräldern.

Marina Läroverket samarbetar med andra gymnasieskolor, högskolor och näringsliv både nationellt och internationellt. Exempelvis deltar skolan i ett nätverk tillsammans med fem andra gymnasieskolor med marin inriktning mot fritidsbåtsbranschen. Skolan har kontakt med gymnasieskolor och högskolor i exempelvis Portugal, Spanien och Storbritannien. Eleverna deltar även i samarbetsprojekt kring exempelvis alternativa bränslen och analyser av båtbottnfärger tillsammans med Stockholms Universitet.

Eleverna på fordonsprogrammet och naturbruksprogrammet genomför arbetsplatsförlagd utbildning (APU) under 15-17 veckor. Företagen som tar emot eleverna förbinder sig att genomföra utbildningen genom att teckna en utbildningsöverenskommelse för perioden. De båda programmen har branschråd för respektive utbildning. De består av representativa parter på arbetsmarknaden för respektive område och har till uppgift att stödja skolan vid anskaffningen av arbetsplatser och vara en kontakt med arbetslivet så aktuell yrkesutbildning kan ges.

Eleverna på Marina Läroverket har inte så stort behov av studie- och yrkesvägledning under studietiden eftersom skolan låtit inriktningarna ta stor del av utrymmet för valbara och individuella kurser. Eleverna behöver därmed litet stöd för kursval. Vägledningsbehovet handlar främst om att tillhandahålla information om eftergymnasiala studier. Biträdande rektor ansvarar för att detta ges.

4.7 Bedömning

Skolverket bedömer att Marina Läroverket mycket väl uppfyller författningarnas krav på att utbildningen skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller inom det offentliga skolväsendet.

5 Skolans kvalitetsarbete

5.1 Skolans arbete med kvalitetsfrågor

Marina Läroverket har upprättat en vision, en verksamhetsplan och en övergripande arbetsplan för perioden 2003-06. I arbetsplanen anges prioriterade mål för ett år i taget. Varje program har dessutom sin egen arbetsplan för läsåret. Utvecklingsarbetet utgår ifrån dessa dokument. Uppföljning och resultatredovisning görs i den årliga kvalitetsredovisningen.

Skolans utvärderar sin verksamhet genom årliga enkätundersökningar för elever och personal i maj månad, ”mitt i gymnasiet barometern” (två elevrepresentanter från respektive klass träffar skolledningen för ett samtal om utbildningen), analys av betygsstatistiken (rektor och respektive arbetslag går igenom statistiken vid terminsstart/terminsavslutning), personalsamtal och seglingsutvärderingar (skriftliga och muntliga).

Därutöver görs detaljerade kursutvärderingar i slutet av varje kurs. Enligt de personalenkäter som genomförts upplever dock lärarna att kursutvärderingarna, såsom de nu är utformade, inte är något direkt stöd i arbetet. Vid intervjuerna framkom att lärarna därför kompletterar de standardiserade utvärderingarna med egna frågor där eleverna får möjlighet att med egna ord berätta vad som fungerat bra och mindre bra på kursen.

5.2 Skolans kvalitetsredovisning

Skolverket har tagit del av Marina Läroverkets skriftliga kvalitetsredovisningar för läsåren 2003/04 samt 2004/05. Det senare dokumentet bygger på det tidigare och de förbättringsområden som identifierades läsåret 2003/04 är de som skolan arbetat med under läsåret 2004/05.

Kvalitetsredovisningen innehåller mål för verksamheten, en beskrivning av hur skolan arbetat med de uppsatta målen under läsåret och bedömningar av i vilken mån målen har uppnåtts.

Rapport

Skolverket

2006-01-31
16 (17)
Dnr 54-2005:2333

I kvalitetsredovisningen anges att den övergripande arbetsplanen reviderats med utgångspunkt i resultaten av de olika utvärderingar som genomförts. Skolans prioriterade områden för läsåret 2005/06 anges (kvalitetssäkring, mentorskap samt betyg och bedömning). Därtill har handlingsplaner för hur skolan avser att arbeta med respektive område tagits fram.

5.3 Bedömning

Skolverket bedömer att Marina Läroverket följer upp och utvärderar sin verksamhet med mycket god struktur och adekvata metoder. Skolverket bedömer även att den skriftliga kvalitetsredovisningen mycket väl uppfyller författningarnas krav.

Rättslig reglering

Fristående gymnasieskolor regleras i 9 kap. skollagen. I 8 § anges vad som krävs för att bli berättigad till bidrag:

"Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan skall förmedla på nationella eller specialutformade program, skall Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 a § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

- 1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,*
- 2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamhet i enlighet med ovan angivna villkor,*
- 3. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till motsvarande utbildning i gymnasieskolan enligt denna lag, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,*
- 4. skolan för undervisningen använder lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*
- 5. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor."*

Regeringen föreskriver sådana ytterligare villkor som omnämns i lagen ovan i förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Enligt 1 kap. 2 a § skollagen skall skolan på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Vidare finns en hänvisning till bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om skyldigheten att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd.

Enligt 9 kap. 10 § skollagen skall utbildningen vid fristående gymnasieskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702 ändr. 2005:609) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.

Rapport

2006-01-31
18 (17)
Dnr 54-2005:2333

Skolverket